

Shrnutí:

Článek analyzuje specifický fenomén českého správního práva – možnost povinného subjektu podle zákona o svobodném přístupu k informacím podat správní žalobu proti rozhodnutí nadřízeného orgánu druhého stupně. Tato anomálie vznikla v důsledku postupných novel zákona, zejména zavedením veřejných institucí jako povinných subjektů a zřízením institutu informačního příkazu. Prostřednictvím analýzy judikatury správních soudů text odpovídá na otázku, za jakých okolností může povinný subjekt prvního stupně žalovat rozhodnutí orgánu druhého stupně. Nutnými podmínkami jsou existence právní subjektivity povinného subjektu a přítomnost veřejných subjektivních práv, do kterých může být zasaženo. Článek rozlišuje mezi povinnými subjekty, jejichž status není zpochybňován a (mohou žalovat jen při ochraně vlastních práv vymezených konkrétními odmítacími důvody), a (ne)povinnými subjekty zpochybňujícími svou povahu (které mají plnou možnost ochrany svého práva na informační sebeurčení). Závěrem konstatuje, že současný stav představuje procesní anomálii, která sice poskytuje nezbytnou ochranu subjektivním právům, ale komplikuje efektivní fungování práva na informace.

Klíčová slova: svobodný přístup k informacím, povinný subjekt, správní žaloba, informační příkaz, veřejná instituce.

Public institution and defense by administrative action against the decision of the second-instance authority – summary:

The article analyses a specific phenomenon of Czech administrative law – the possibility of an obliged entity under the Act on Free Access to Information to file an administrative action against a decision of a superior second-instance authority. This anomaly arose as a result of successive amendments to the law, in particular by introducing public institutions as obliged entities and establishing the institute of an information order. By analysing the case law of administrative courts, the text answers the question under which circumstances an obliged entity of the first instance can sue a decision of a second-instance authority. The necessary conditions are the existence of the legal personality of the obliged entity and the presence of public subjective rights that may be affected. The article distinguishes between obliged entities whose status is not questioned and (they can sue only when protecting their own rights defined by specific grounds for refusal), and (non)obligated entities questioning their nature (which have the full possibility of protecting their right to information self-determination). In conclusion, it states that the current situation represents a procedural anomaly, which, while providing the necessary protection for subjective rights, complicates the effective functioning of the right to information.

Keywords: free access to information, obliged entity, administrative action, information order, public institution.